

N:o 84.

Af herr A. Olsson i Ornakärr, om sådan ändring i gällande kommunal- och folkskolelagstiftning, att, der kyrkoförsamling består af flere kommuner, hvarje kommun må ega rätt att förvalta sitt skolväsen och inom sig utse skolråd.

I kongl. förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd stadgas följande:

1 §. Hvarje kyrkoförsamling så i stad som på landet eger att för vården af kyrkans och skolans angelägenheter i kyrkostämma med kyrkoherden sammanträda till öfverläggning och beslut på sätt denna förordning stadgar.

21 §. I hvarje kyrkoförsamling skall finnas ett kyrkoråd och ett skolråd.

Inom samma pastorat eller stad må dock flera församlingar kunna om gemensamt kyrkoråd eller skolråd sig förena.

Kyrkoråd och skolråd må, der så lämpligen sig göra låter, kunna till ett gemensamt kyrko- och skolråd förenas.

I Kongl. Maj:ts förnyade stadga angående folkundervisningen i riket, den 20 januari 1882, stadgas följande:

6 §. Hvarje kyrkoförsamling med särskildt skolråd, så ock två eller flera församlingar inom samma pastorat eller stad, som förenat sig om ett gemensamt skolråd, utgöre ett skoldistrikt.

I fråga om förvaltning af angelägenheter, som angå församlingens kyrka, äro dessa bestämmelser utan tvifvel fullt rigtiga och någon förändring derutinnan vill jag således för min del icke påkalla.

Deremot har det befunnits, att föreskriften derom, att hvarje kyrkoförsamling tillkommer vid kyrkostämma vården om skolans angelägenheter och att i hvarje kyrkoförsamling skall finnas ett skolråd, icke allestädes är fullt lämplig eller ändamålsenlig. De fall, der denna erfarenhet vunnits och hvilka jag strax skall uppgifva, förekomma visserligen endast undantagsvis, men torde dock finnas på så många ställen inom landet, att påyrkad ändring må anses berättigad.

Jag åsyftar härvid sådana fall, der en kyrkoförsamling består af flera kommuner, vanligtvis tvenne sådana. Tydligt är att i regel hvarje kommun för sig bestrider kostnaden för sitt skolväsende och att detta gäller äfven för kommun, som jemte annan sådan bildar en kyrkoförsamling, men detta oaktadt äro dessa på sådant sätt till en kyrkoförsamling sammanslagna kommuner icke enligt nu gällande lagstiftning berättigade att hvar för sig förbereda frågor, som angå skolundervisningen, eller att besluta i dit hörande ämnen, utan måste sådant ske uti ett för kyrkoförsamlingen i sin helhet tillsatt skolråd och å kyrkostämma, i hvilken alla deruti röstberättigade, vare sig de tillhöra ena eller andra kommunen, äro oförhindrade att deltaga. Det kan således hända att derest en kyrkoförsamling består af kommunerna A. och B. och en fråga, som rör ensamt skolväsendet i A., förekommer till behandling och skolrådet i de begge af en kyrkoförsamling bestående kommunerna måste sammanträda för att bereda frågan, som derefter likaledes skall behandlas på gemensam kyrkostämma, skolrådsledamöter från kommunen B. kunna utöfva sådant inflytande på frågan, som är menligt för kommunen A., hvilken saken egentligen gäller, och genom användande af sin rösträtt, möjligen röstöfvervigt, besluta annorlunda än, om kommunen A. ensam finge afgöra ärendet. Der detta ej sker, måste, hvilket antagligen är det vanliga, skolrådsledamöterna i den kommun, som icke af saken kunna vänta nytta eller skada, hålla sig passiva och vid ärendets behandling å kyrkostämma enahanda passivitet intagas, så att i sjelfva verket den kommun, som saken gäller, får sköta sig sjelf, oberoende deraf, att den gemensamt med annan kommun bildar en kyrkoförsamling. Huru skolräkenskaperna i sådana fall föras, derom eger jag visserligen ingen närmare kännedom, men antagligt är, att särskilda räkenskaper för hvarje kommuns skolväsende måste upprättas, hvilket för statistiskt ändamål torde vara nödvändigt, hvadan i räkenskaperna redogöres för särskilda förvaltningar, fastän dessa i regel skola skötas samfäldt af ett från de olika kommunerna valdt skolråd.

Det är mig bekant, att ansökan af tvenne till en kyrkoförsamling hörande kommuner om rätt att hvar för sig vårda sitt skolväsende och

att för sådant ändamål inom hvardera kommunen välja skolrådsledamöter, blifvit af Kongl. Maj:t afslagen. Alltså finnes *ingen möjlighet* att annorledes än genom förändring af författningen och folkskolestadgan reglera förhållandet.

Utan tvifvel föreligger här én oegentlighet, som bör beaktas och rättas för tillämpning äfven i denna angelägenhet af den allmänna grundsats, som i kommunallagen är uttalad, att hvarje socken på landet skall utgöra för sig en särskild kommun, hvars medlemmar ega att inom lagbestämda gränser vårda sina gemensamma ordnings- och hushålls-angelägenheter.

Jag tillåter mig därför hos Riksdagen föreslå:

att antingen genom särskild författning eller genom omredigering af 1 och 21 §§ i kongl. förordningen den 21 mars 1862 samt folkskolestadgans 6 § af den 20 januari 1882, sådan bestämmelse måtte införas, hvarigenom *möjlighet* beredes tvenne eller flera till en kyrkoförsamling hörande kommuner att hvar för sig förvalta sitt skolväsende och för sådant ändamål inom sig utse ett skolråd och å utlyst kyrkostämma, hållen endast för den kommun, hvilken frågan gäller, till behandling företaga ärenden, som angå dess skolväsende.

Till det utskott, som kommer att behandla motionen, öfverlemnar jag att formulera antingen förslag till skrifvelse i ämnet till Kongl. Maj:t, till i ämnet utfärdad särskild författning eller till sådan förändring i åberopade 1 och 21 §§ i kongl. förordningen den 21 mars 1862 och folkskolestadgans 6 §, af den 20 januari 1882, som af min motion, derest den vinner framgång, måste blifva en följd.

Stockholm den 24 januari 1890.

Anders Olsson.

Häruti instämma:

P. Truedsson. Nils Nilsson.

Bilaga.*(Afskrift.)*

Till Domkapitlet i Lund.

Hos Kongl. Maj:t har Norra Wrams församling i underdånighet anhållit att församlingen måtte få från och med nästkommande år delas i två skoldistrikt, det ena omfattande Norra Wrams kommun, och det andra Södra Wrams kommun, att hvardera distrikt måtte få välja eget skolråd, samt att i alla till skolväsendet hörande frågor kyrkostämma måtte få hållas med hvardera distrikt för sig, öfver hvilken ansökning I, efter vederbörande folkskoleinspektörs hörande, den 24 sistlidne juli afgifvit infordradt underdånigt utlåtande.

Vid föredragning af detta ärende har Kongl. Maj:t, med afseende å bestämmelserna i 1 § af gällande kyrkostämmoförordning och 6 § i folkskolestadgan, icke funnit skäl att till förevarande ansökning lemna bifall. Hvilket jag på nådigste befallning skolat Eder till kännedom och vederbörandes förständigande härigenom meddela.

Stockholm den 9 augusti 1889.

A. von KRUSENSTJERNA.

Afskriftens rättighet bestyrker Lunds Domkapitel den 4 september 1889

Ex officio
J. M. Sjögren.

Rätt afskrifvet, bestyrker Norra Wram den 3 januari 1890

Ex officio
Carl Axel Möller.